

अस्मिन् प्रश्नपत्रे 35 प्रश्नाः एवम् 4 मुद्रित पृष्ठाः सन्ति ।

[illegible]

A

भारतीयदर्शनम्
(247)

2. _____

7 समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया एव लेख्यानि ।

BHARATIYA DARSHAN

भारतीयदर्शनम्

(247)

परीक्षासमयावधि: (Time) होरात्रयम् (3 Hrs)]

[पूर्णाङ्काः (Full Marks) : 100

निर्देशाः :

- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10, [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
- (2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्काः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
- (3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

1×10=10

(1) चार्वाकाः एकमेव किं प्रमाणं अभ्युपगच्छन्ति ?

(A) प्रत्यक्षम्	(B) अनुमानम्
(C) शब्दः	(D) उपमानम्

(2) सर्वे प्राणिनः किमिच्छन्ति ?

(A) इष्टम्	(B) अनिष्टम्
(C) उभयम्	(D) उभयभिन्नम्

(3) योगस्थः कुरु कर्माणीति कुत्र वर्तते ?

(A) भागवते	(B) भगवद्गीतायाम्
(C) उद्धवगीतायाम्	(D) गुरुगीतायाम्

(4) तात्पर्यनिर्णायकानि लिङ्गानि कति ?

(A) सप्त	(B) अष्ट
(C) पञ्च	(D) षट्

(5) मायया उपहितं चैतन्यं किम् ?

(A) ईश्वरसाक्षी	(B) ईश्वरः
(C) ब्रह्म	(D) जीवसाक्षी

- (6) बोधगयायां स्वप्रथमोपदेशं कः कृतवान् ?
 (A) शङ्कराचार्यः (B) गौतमबुद्धः
 (C) व्यासः (D) कणादः
- (7) बुद्धः कस्य वृक्षस्य अधः उपविश्य ध्यानं कृतवान् ?
 (A) पलाशवृक्षस्य (B) आम्रवृक्षस्य
 (C) कल्पवृक्षस्य (D) बोधिवृक्षस्य
- (8) कस्य दर्शनस्य आचार्याः तीर्थङ्कराः भवन्ति ?
 (A) जैनदर्शनस्य (B) चार्वाकदर्शनस्य
 (C) बौद्धदर्शनस्य (D) शङ्करदर्शनस्य
- (9) कर्मपुद्गलानां जीवे प्रवेशस्यावरोधः कः ?
 (A) आस्रवः (B) संवरः
 (C) बन्धः (D) निर्जरः
- (10) बौद्धदर्शनस्य प्रचारः कस्यां भाषायामासीत् ?
 (A) पाली (B) संस्कृतं
 (C) कोङ्किणी (D) हिन्दी

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लिखत ।

2×10=20

- (11) चार्वाकमतानुसारं प्रमेयपदार्थाः कति । के च ते । 1+1=2
- (12) चक्षुषा घटरूपप्रत्यक्षे कः सन्निकर्षः । श्रोत्रेण शब्दप्रत्यक्षे सन्निकर्षः कः । 1+1=2
- (13) वेदान्तशास्त्रस्य अधिकारी कः । वेदान्तशास्त्रस्य विषयः कः । 1+1=2
- (14) तत्त्वमसि कस्यामुपनिषदि वर्तते । तत्त्वमसिवाक्योपदेशः कस्मिन्नध्याये कृतः । 1+1=2
- (15) कायमलस्यापनयनं कथं कुर्यात् । मनोमलस्यापनयनं कथं कुर्यात् । 1+1=2
- (16) कर्मकाण्डदिशा कर्म कतिविधम् । किम् तत् । 1+1=2
- (17) किन्नाम नित्यं कर्म । नित्यकर्मणः किमुदाहरणम् । 1+1=2
- (18) न्यायदिशा अनुमानलक्षणं किम् । अनुमितेः लक्षणं किम् । 1+1=2
- (19) वेदाः कति । के च ते । 1+1=2
- (20) उत्पत्तिविधेः किं लक्षणम् । विनियोगविधेः किं लक्षणम् । 1+1=2

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

4×10=40

- (21) मीमांसागतं धर्मलक्षणं किम् । अथवा मीमांसागतां भावनां प्रतिपादयत ।
- (22) शमस्य लघु टिप्पणीं लिखत । अथवा दमस्य लघुटिप्पणीं लिखत ।
- (23) नित्यानित्यवस्तुविवेकं वर्णयत । अथवा इहामुत्रफलभोगविरागं वर्णयत ।
- (24) चार्वाकस्य तत्त्वमीमांसायाः वर्णनं कुरुत । अथवा योगाचारादीनां स्वमतमुपस्थापयत ।
- (25) कर्मयोगस्य फलं किमिति लिखत । अथवा सगुणब्रह्मविषयिणीं भक्तिं वर्णयत ।
- (26) वैशेषिकाभिमतं अभावपदार्थं विशदयत । अथवा साङ्ख्योक्तप्रकृतिसत्त्वे प्रमाणचिन्तनं कुरुत ।
- (27) वेदस्य पुरुषकल्पनं कथमिति वर्णयत । अथवा शिक्षायाः स्वरूपं वर्णयत ।
- (28) मध्वमते जीवस्वरूपं वर्णयत । अथवा मध्वमते मोक्षसाधनं मुक्तिस्वरूपञ्च वर्णयत ।
- (29) प्रतिबिम्बवादं विचारयत । अथवा अवच्छेदवादं विचारयत ।
- (30) अविद्यास्वरूपं लिखत । अथवा मायास्वरूपं लिखत ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

6×5=30

- (31) स्मृतिप्रस्थानमधिकृत्य प्रबन्धमेकमारचयत । अथवा न्यायप्रस्थानमवलम्ब्य प्रबन्धमेकं लिखत ।
- (32) द्वैताद्वैतसिद्धान्तस्य परिचयं कुरुत । अथवा विशिष्टाद्वैतस्य मोक्षोपायविचारं कुरुत ।
- (33) कर्मयोगमाधिकृत्य विवेकानन्दस्य विचारम् उल्लिखत । अथवा कर्मोपासनानां मोक्षं प्रति साधनत्वं प्रतिपादयत ।
- (34) वेदान्तस्य शमादिषट्मालोचयत । अथवा जीवस्य परिमाणविचारं कुरुत ।
- (35) योगोक्तं समाधिस्वरूपं प्रतिपादयत । अथवा योक्तोक्तम् ईश्वरस्वरूपं वर्णयत ।

